

Lärare i specialpedagogik II: Hinder och möjligheter Teacher of Special Needs Education II: Obstacles and Possibilities

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LSP501

Version: 2.0

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2012-06-20

Gäller från: HT 2012

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Specialpedagogik (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav:

- Godkänt resultat i allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Godkänt resultat i inriktning 1, 60 högskolepoäng
- Deltagande i Specialpedagogik I, 30 högskolepoäng, där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Kursens mål är att utveckla kunskaper gällande specialpedagogiska perspektiv samt inkluderande pedagogik. Med utgångspunkt i aktuell forskning, etablerade metoder och arbetssätt inom specialpedagogisk verksamhet och erfarenheter från verksamhetsförlagd utbildning belyser innehållet i kursen såväl förebyggande som stödjande insatser i mötet med enskilda elever i svårigheter.

Stor vikt läggs vid att problematisera och lyfta fram hur teoretisk kunskap och praktisk verksamhet kan utvecklas ömsesidigt. I detta sammanhang behandlas olika synsätt kring diagnosinstrument, arbetssätt och arbetsformer. Olika teoretiska förståelsemodeller för uppkomsten av hinder inom tal, språk och kommunikation samt svenska och matematik behandlas.

Kursen behandlar grundläggande individuella och sociala perspektiv på funktionshinder och handikapp. Även kunskaper om livsvillkor, för människor med funktionshinder, ur ett historiskt, individuellt, kulturellt och socialt perspektiv liksom frågor rörande identitetsutveckling och kommunikation i relation till funktionshinder behandlas.

Sammanfattningsvis ges en bred genomgång av olika slag av funktionshinder/svårigheter. Studenten utmanas att utveckla förståelse för hur olika hinder kan motverkas. Kursen betonar betydelsen av att kontinuerligt utvärdera verksamheter för att uppnå delaktighet och optimalt lärande. I samtliga domäner reflekteras över möjliga konsekvenser på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Mål

Studenten skall efter genomgången kurs kunna

- beskriva/redovisa de inlärningshinder som kan finnas på organisations-, grupp- och individnivå
- förklara hur pedagogens förhållningssätt får betydelse för elevers/ungas utveckling och lärande
- redogöra för olika slag av funktionshinder/svårigheter
- redogöra för olika definitioner, begrepp och synsätt på funktionshinder och handikapp och dess utveckling över tid
- problematisera livsvillkoren för personer med funktionshinder och olika strategier de kan använda för att hantera sin situation
- beskriva och redogöra för elevers kommunikativa utveckling, läs- och skrivutveckling samt grunderna i matematik

- redogöra för olika synsätt på uppkomsten av tal-, språk- och kommunikationshinder
- redogöra för olika synsätt på uppkomsten av läs/skrivsvårigheter och matematiksvårigheter
- analysera och motivera val av hjälpmedel, arbetssätt, innehåll och metoder utifrån elevers/ungas behov
- analysera den specialpedagogiska verksamheten med utgångspunkt i begreppen kön, klass och etnicitet
- redogöra för och kritiskt granska olika diagnosinstrument och dess användningsområde
- kritiskt granska aktuell forskning inom det specialpedagogiska området och med utgångspunkt härifrån företa självständiga pedagogiska ställningstaganden
- skriva ett åtgärdsprogram där gynnsamma miljöfaktorer antas motverka uppkomna svårigheter i kommunikativ förmåga, läs- och skrivkompetens och/eller inom matematik

VFU- mål

Efter kursens VFU ska studenten kunna

- planera, genomföra och analysera observationer rörande elevers olika sätt att tillägna sig skriftspråket och matematikens begreppsbyggnad
- planera, genomföra och analysera en intervju gällande elevers läs- och skrivutveckling samt matematiska förståelse
- kritiskt granska om och i så fall hur olika läromedel möjliggör optimalt lärande i ovan nämnda domäner

Förutom de inriktningsspecifika målen ska studenterna under kursen nå de generella mål för VFU som gäller för samtliga lärarstudenter. Studenten bedöms enligt bedömningskriterier för godkänd VFU inriktningstermin 2 i inriktning 2.

Undervisningsformer

Föreläsningar, studiegruppsarbete, yrkesdagbok samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Muntlig presentation, skriftlig rapport, studiegruppsarbete samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Den här kursen upphör och ges nu för sista gången. Studenten kommer att erbjudas åtta tentamenstillfällen inom loppet av tre år. Dock gäller alltså grundregeln att student har rätt att genomgå maximalt fem examinationstillfällen

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen skall studenten ha rätt att genomgå två praktiktillfällen

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart kallas studenterna till kursplanering. Kursen utvärderas muntligt vid kursråd under kursens gång samt skriftligt vid kursens slut. Resultat av kursvärderingen presenteras i en kursrapport som återkopplas till studenterna i enlighet med institutionens rutiner.

Övrigt

Kursen ingår i Lärarutbildningen.

Bilaga: Litteraturlista för Lärare i specialpedagogik II: Hinder och möjligheter (LSP501)

Allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram. (2008). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1786> (28 s)

Beckman, Vanna (red.) (2007). *ADHD/DAMP: en uppdatering. 2.*, [uppdaterade och kompletterade] uppl. Lund: Studentlitteratur (157 s)

Bjar, Louise (red) (2006). *Det hänger på språket. Lärande och språkutveckling i grundskolan.* Lund: Studentlitteratur (439 s)

Borge, Anne Inger Helmen (2011). *Resiliens: risk och sund utveckling. 2.*, uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur (258 s)

Brusen, Peter & Hyden, Lars-Christer (red.) (2000). *Ett liv som andra: livsvillkor för personer med funktionshinder.* Lund: Studentlitteratur (226 s)

Gersten, Russell et al. (2001): Teaching Reading Comprehension Strategies to Students With Learning Disabilities: A Review of Research. *Review of Educational Research* 71, (s. 279-320, 42 s)

Grönvik, Lars & Söder, Mårten (red.) (2008). *Bara funktionshindrad?: Funktionshinder och intersektionalitet.* Malmö: Gleerups (214 s)

Gustavsson, Anders (2004). *Delaktighetens språk.* Lund: Studentlitteratur (237 s)

Hallerstedt, Gunilla. (red) (2006). *Diagnosens makt: om kunskap, pengar och lidande.* Göteborg: Daidalos (128 s)

Høien, Torleiv & Lundberg, Ingvar (1999). *Dyslexi: från teori till praktik. 1. uppl.* Stockholm: Natur och Kultur (359 s)

Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbudet. 1. uppl.* Lund: Studentlitteratur (285 s)

Lundberg, Ingvar & Sterner, Görel (2006). *Räknesvårigheter och lässvårigheter under de första skolåren - hur hänger de ihop?* 1. uppl. Stockholm: Natur och Kultur (176 s)

Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik. 1. utg.* Stockholm: Natur & Kultur (189 s)

Löwing, Madeleine & Kilborn, Wiggo (2002). *Baskunskaper i matematik: för skola, hem och samhälle.* Lund: Studentlitteratur (372 s)

Malmer, Gudrun (2002). *Bra matematik för alla: nödvändig för elever med inlärningsvårigheter. 2. uppl.* Lund: Studentlitteratur (240 s)

Nya språket lyfter!. (2009). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2474> (86 s)

Särskolan: hur fungerar den? (2009). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2152> (19 s)

Westlund, Barbro (2009). *Att undervisa i läsförståelse: lässtrategier och studieteknik för de första skolåren. 1. utg.* Stockholm: Natur & kultur (352 s)

Engelska artiklar samt kopierat material tillkommer (ca 50 s)

Ytterligare litteratur enligt lärarens anvisningar kan tillkomma (ca 150 s)

Valbar litteratur (ca 400 s)

Ahlberg, Ann (2001). *Lärande och delaktighet.* Lund: Studentlitteratur (173 s)

Asp Onsjö, Lisa (2008). *Åtgärdsprogram i praktiken: att arbeta med elevdokumentation i skolan. 1. uppl.* Lund: Studentlitteratur (155 s)

- Björnsdóttir, Kristín & Traustadóttir, Rannveig (2010). Stuck in the land of disability? The intersection of learning difficulties, class, gender and religion. *Disability & Society*. Vol. 25, no. 1 (pp. 49-62, 14 s.)
- Danielsson, Lennart & Liljeroth, Ingrid (1998). *Vägval och växande: förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. 2., [rev. och uppdaterade] uppl. Stockholm: Liber (240 s)
- Dysthe, Olga (1996). *Det flerstämmiga klassrummet: att skriva och samtala för att lära*. Lund: Studentlitteratur (246 s)
- Elbro, Carsten (2004). *Läsning och läsundervisning*. 1. uppl. Stockholm: Liber (239 s)
- Engström, Arne (2003). *Specialpedagogiska frågeställningar i matematik: en introduktion*. Arbetsrapporter vid Pedagogiska institutionen Örebro universitet (58 s)
- Fridolfsson, Inger (2008). *Grunderna i läs- och skrivinlärning*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (284 s)
- Förhammar, Staffan & Nelson, Marie C. (red.) (2004). *Funktionshinder i ett historiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur (206 s)
- Granström, Kjell (red) (2007). *Forskning om lärares arbete i klassrummet*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1846> (270 s)
- Hagtvet, Bente Eriksen (2006). *Språkstimulering, D. 2, Aktiviteter och åtgärder*. Stockholm: Natur och Kultur (272 s)
- Imsen, Gunn (2006). *Elevens värld: introduktion till pedagogisk psykologi*. 4., rev. uppl. Lund: Studentlitteratur (644 s)
- Killén, Kari (2009). *Barndomen varar i generationer: om förebyggande arbete med utsatta familjer*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (270 s)
- Kinge, Emilie (2008). *Barnsamtal: den framgångsrika samvaron och samtals betydelse för barn med samspelssvårigheter*. Lund: Studentlitteratur (208 s)
- Liberg, Caroline (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. 2., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur (212 s)
- Ljungblad, Ann-Louise (2001). *Att räkna med barn i specifika matematiksvårigheter*. 2. uppl. Varberg: Argument (224 s)
- Lundgren, Torbjörn (2007). *Språk, kunskap och mänskliga förmågor*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (368 s)
- Lyckas med läsning: läs- och skrivinlärning i Nya Zeeland*. (2001). 1. uppl. Stockholm: Bonnier Utbildning (154 s)
- Löwing, Madeleine (2006). *Matematikundervisningens dilemman: hur lärare kan hantera lärandets komplexitet*. Lund: Studentlitteratur (251 s)
- Myrberg, Mats & Lange, Anna-Lena (red.) (2006). *Identifiering, diagnostik samt specialpedagogiska insatser för elever med läs- och skrivsvårigheter: Konsensusprojektet*.
Härnösand: Specialpedagogiska institutet (116 s)
- Stadler, Ester (1998). *Läs och skrivinlärning*. Lund: Studentlitteratur (104 s)
- Taube, Karin (2007). *Läsinlärning och självförtroende: psykologiska teorier, empiriska undersökningar och pedagogisk konsekvenser*. 4. uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag (143 s)
- Tideman, Magnus (2000). *Perspektiv på funktionshinder och handikapp*. [Ny utg.] Lund: Studentlitteratur (353 s)
- Zetterqvist Nelson, Karin (2003). *Dyslexi - en diagnos på gott och ont*.
Lund: Studentlitteratur (312 s)